

KOVÁCS ISTVÁN¹

Gésa kultúra, és japán prostitúció

Geisha culture, and the japanese prostitution

Absztrakt

Tanulmányomban egy külvilág elől zárt és misztikus világba kalauzolom el az olvasót. A dialektikus kutatási módszerek felhasználása segítségemre volt abban, hogy ebben a látens világban mozoghassak, és megtudjam, hogy a prostitúció és a gésa kultúra között milyen összefüggés, hasonlóság, különbözőség vagy tévhit található. Ez a térkép nyújt tájékoztatást, és remélhetőleg eloszlatja azokat a kéte-lyeket, amelyeket a közhiedelem a gésa kultúrával, és a prostitúció jelenségével szájról szájra alkotott.

Kulcsszavak: prostitúció, gésa kultúra, dialektikus módszer

Abstract

In my study I guide the reader in a closed and mystical world. The use of dialectical research methods have helped me to be able to move and find out which are the relation, the similaritie, the difference and the misconception between the geisha culture and the prostitution. This map provides information and hopefully dispel the doubts between the geisha culture and the prostitution, which were created from mouth to mouth by the popular belief.

Keywords: prostitution, geisha culture, dialectical research methode

¹ Nemzeti Közszoigálati Egyetem – National University of Public Service, E-mail: sankazuka@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7210-1981

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 2. szám

„A gésák művészete, ahol a szerelem csak illúzió, ahol a szüzesség a legmagasabb áron kel el, ahol a nő feladata, hogy szolgáljon, és tudásával elbűvölje a befolyásos férfiakat.”²

BEVEZETÉS

Toyota, Sony, „sake”, „sushi”, „bonsai”, karate, „ninja”, samuráj, pár dolog csupán, ami Japánról első gondolatra eszünkbe juthat. E kulturális javakat – számos más csoda mellett – egytől egyig a felkelő Nap országának köszönhetjük. A globalizált világnak hála ezek a termékek ma már mindenki számára elérhetőek, de korántsem volt ez mindig így. Az ország geopolitikai helyzete – mivel a szigetcsoportot óceán veszi körül – a többi államtól jelentősen elszigetelte. Egy zárt világ, amely felismerve gazdasági, katonai, és művészi képességeit a XVIII. századtól kezdődően nyitott a nyugat felé, teret engedve a tradíciók térhódításának. Eleinte a japán élet jellege, a misztikummal, olykor csodákkal átszőtt kultúra (az elfogadott esztétikai ideálok, a hétköznapi emberek valóságos élete, és érzelmes mindennapjai közötti konfliktusok, a hagyományos kulturális tevékenység) a nyugati társadalmak számára sokszor érthetetlen, és megközelíthetetlen volt. Mai arcát tekintve – különösen a második világháború óta – a hagyományos japán kultúra, a művészetek gazdag tárháza, amely nemzedékről nemzedékre szállt és maradt fent, jelentősen modernizálódott. Bár az asszimiláció a „szimbiózis” jelentős változásokat hozott, a megkopott tradíciók viszont – rejtetten vagy nyíltan – a mai napig a japán társadalom szerves részét képezik. Tanulmányomban a világszerte egyik leginkább félreérthetőbb (vagy mégsem?!) szerepkört, a gésák kultúráját elemzem. A teaházakban tevékenykedő, művészi tehetséggel megáldott, nagyszerű szórakoztató hölgyek különleges, és érdekes szerepköre magától értetődően számos vita forrását eredményezte. Egy Japánba látogató turista, egy kereskedelmi partner, egy katona, de akár az országba letelepedett külföldi is másként tekint, és értékeli a tradíciókat. Nagyon hosszú idő szükséges ahhoz (van, amikor egy élet is kevés), hogy a generációk által táplált, és fenntartott kultúrát megértsük, azt magunkévá tegyük. Vajon a gésák tevékenységére a nyugati társadalmak ártó szándéka telepedett rá, vagy a tradíció – ősi jellegét tekintve – ténylegesen a prostitúcióhoz köthető?

A tanulmányomban célul tűztem ki, hogy a gésa tradíciót – fogalom, tevékenység, szabályozás – részleteiben megvizsgálom, azt pedig a korai prostitúcióval összevetem. Hipotézisem szerint a gésák tevékenysége, valamint korunk prostituáltja között lényegi hasonlóság van, a korreláció nagymértékű. A tanulmány módszertanát elméleti és logikai, valamint kvantitatív kutatás alapozta meg. Az analízis segítségével a fogalmakat gondolati részekre bontottam, lényeges tulajdonságaikat, ismertetőjegyeiket, strukturális elemeiket, egyes kapcsolataikat szétválasztottam, majd a szintézis módszerével tudományos viszo-

² GOLDEN Arthur: Egy gésa emlékiratai. Budapest, Trivium, 2014.

nyítást végeztem, végül a jelenségek közötti különbségeket és azonosságokat összehasonlítással feltártam. A feltárt elemeket egy 50 fős reprezentáns mintán vizsgáltam, amely az elemek gyakorisági mérőszámait megadta. Így az azonosság, a hasonlóság, és a különbség területén statisztikai mutatókat sorakoztathattam fel, amely korrelációs együtthatóit, azaz a lineáris kapcsolat szorosságát korábbi kutatási eredményeimmel összehangban vizsgálhattam. Reményeim szerint a korrelációs számítás új tudományos eredményt generálva a hipotézisben foglaltakat alátámasztja és/vagy elveti.

GÉSA KULTÚRA

Nincs lehetőségünk arra, hogy évszázadokat ugorva az időben a teljesség igényével a gésa kultúra minden apró jellegzetességét feltárjuk, azonban tájékozódásunkat a fennmaradt tanulmányok, alkotások nagyban segíthetik. Bár egyszerűbbnek tűnhet egy látványos hollywoodi kasszasikert megnéznünk, és abból következtetést levonnunk, de úgy gondolom, hogy számunkra a tudomány ennél jóval többet adhat.³ Szerencsésnek mondhatom magam, hogy az egyetemek részére hozzáférhető keresőprogramok-, valamint hosszas magyar és idegen nyelvű levéltári alap kutatás felhasználásával a témában jártas szakemberek alkotásait tanulmányozhattam. A téma egyik legnagyobb kutatója Dalby [1983] doktori értekezése, és az az alapján elkészített könyv inspiráló hatású volt.^{4,5,6} Azért is, mert a 80-as éveket megelőzően a gésákkal kapcsolatos életrajzok, kulturális történetek, fotókönyvek, és a gésa művészetekről alkotott tudományos tanulmányok nem igen álltak rendelkezésre. Mondhatjuk, hogy Dalby kelet és nyugat kulturális összekötője volt. Bernstein (híres történész) [1984], aki a könyv megjelenését követően maga is megerősítette ezeket, az alábbiakat mondta: „a könyv megjelenése óta a gésa talán a legismertebb japán szó a nyugati világban, előtte megbízható forrás nem igen volt elérhető.”⁷ Nemes szándék vezérelte szép szavak ugyan, de a megállapítások csupán részgazságot tartalmaznak. Bár Dalby módszeréhez hasonló kutatás – mint résztvevő-megfigyelő – 1983-ig valóban nem látott napvilágot, de Bacon [1902], és később Fraser [1908] kutatásairól nem feledkezhetünk meg, amik a későbbi művek elkészítéséhez kellő alapot nyújtottak.^{8,9}

³ A Sony Pictures 2005-ben filmesítette meg Arthur Golden egy gésa emlékiratai című könyvét.

⁴ Dalby gimnazistaként részt vett egy cserediák programban, amelynek keretén belül Saga városában egy japán családdal élt. A környezet, a kultúra hatást gyakorolt rá, amelynek eredményeképpen 1975-ben terepmunkája részeként a gésákat tanulmányozta. A mai napig ő az egyetlen olyan nem japán származású nő, aki ebbe a speciális világba nemcsak, hogy betekintést nyerhetett, hanem annak szerves részeként tevékenykedett. Értekezésének elkészítéséhez interjúkat készített, és ő maga is Ichigiku néven gésaként élte mindennapjait. Tanulmányi kutatásának eredményeképpen doktori disszertációt, és könyvet készített.

⁵ DALBY Liza: *Geisha*. – California: California University Press, 1983.

⁶ DALBY Liza: *The institution of the geisha in modern Japanese society*. PhD dissertation, Stanford University, 1978.

⁷ BERNSTEIN, Gail Lee: Review of the book *Geisha*, by Liza Dalby. In: *Monumenta Nipponica*, Vol. 39, 1984. – p: 222.

⁸ BACON Alice: *Japanese girls and women*. – Boston: Houghton Mifflin Company, 1902.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 2. szám

Mivel a gésa művészet nagyon összetett jelenség, és komplex megértéséhez minden egyes elem részletes vizsgálata szükségeltetik, ezért tartom kiemelten fontosnak, hogy minden kutató a saját részével az egész megértéséhez hozzájáruljon. Minden jelenség – így a gésa kultúra is – egy olyan kirakósként értelmezhető, aminek a darabjai egymástól elkülönülten helyezkednek el, és csak akkor adják ki a kép teljes egészét, ha azokat összeillesztjük. A 80-as éveket követően, a mai nappal bezárólag – a teljesség igénye nélkül – a kirakós számos ilyen darabja született meg: bármilyen hihetetlen is, de a Meiji-korban napvilágot látó Higuchi [1992] novellák fordításai is e szegmens részét képezték.¹⁰ Downer [2002] Dalbyhoz hasonlóan interjúmódszerrel próbálta meg e rejtélyes világ elemeit feltárni, míg Rowley [2003] fordításában olyan témát dolgozott fel, amely bemutatja, hogy milyen erőszakos visszaéléseket, és kényszerített prostitúciós tevékenységet kellett egy vidéki gésaházban a lányoknak átélniük.^{11,12} Foreman (népzenekutató) [2008], olyan művet alkotott, aminek fő témája a gésa művészeti mesterek és a kortárs pártfogásának részletes elemzése.¹³

Mindegyik mű egytől-egyig hozzájárul ahhoz, hogy a kirakós teljes egészét megkapassuk, amelynek kutatással én is részese szeretnék lenni, és olyan új ismereteket nyújtó tanulmányt készíteni, ami joggal alkotja majd a jelenség komplex megértését. A következőkben a gésákkal kapcsolatos legfontosabb fogalmakat ismertetem, lényegi elemeiket pedig összegyűjtöm.

„GEIKO”

A család patriarchális jellege, a hímsovinizmus fennállása a japán társadalmi berendezkedés alappillére. Egy ősi konfuciuszi bölcelet szerint a nők alárendelt szerepe életük során végigkíséri őket: „A fiatal lány az apjának, az érett nő a férjének, az idős asszony pedig a fiának engedelmeskedik.”¹⁴ Ennek ellentmondani látszik az 1989-ben nemzetközi botrányt kavaráó Uno Sosuke japán miniszterelnök és egy „geiko” viharos kapcsolata, amely hozzájárult ahhoz, hogy ezek az attitűdök nagyon gyors változásokon menjenek keresztül Japánban. A miniszterelnököt a gésa nyilvánosan azzal vádolta meg, hogy arrogáns és fősvény volt, nem biztosított számára kellő anyagi megbecsülést, mint amennyit a szolgáltatásért elvárt volna. Ez a szexuális botrány a hazai (japán), és külföldi médiában futótűzként kezdett terjedni, amely a miniszterelnök lemondásáig vezetett.¹⁵ 1947-ig ezzel nem is lett

⁹ FRASER Hugh: *The heart of a geisha*. – New York: G. P. Putnam's Sons, 1908.

¹⁰ HIGUCHI Ichijo: *In the shade of spring leaves: a woman letters in Meiji Japan*. – New York: Norton, 1992.

¹¹ DOWNER Lesley: *Woman of the pleasure quarters: The secret history of the geisha*. – New York: Broadway, 2002.

¹² MASUDA Sayo: *Autobiography of a geisha*. – In: ROWLEY Gabriel (szerk., ford.): *New York: Columbia University Press*, 2003.

¹³ FOREMAN Kelly: *The gei of geisha: Music, identity and meaning*. – England: Ashgate, 2008.

¹⁴ ŐRI Sándor: *Konfuciusz bölceletei*. – Budapest: Golden Goose, 2012. – p.:76-78.

¹⁵ WEST Mark: *Secrets, Sex, and Spectacle: The Rules of Scandal in Japan and the United States* – Chicago: Chicago University Press, 2006.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 2. szám

volna különösebb probléma, ugyanis a házasságon kívüli szexuális együttlétekre szigorú szabályozás volt irányadó: amennyiben a család női tagját tiltott közösülésen kapták, úgy az illetékes bíróság börtönbüntetést is kiszabhatott, míg a férfiak ugyan ilyen cselekményért nem voltak büntethetőek.¹⁶ A második világháborút követően azonban a japán tradíciókat, új társadalmi, politikai és gazdasági szabályzók, intézményesített rendszerek váltották fel, így egyik férfi sem engedhette meg magának, hogy házasságtörésen kapják, főleg olyanok nem, akik egy egész nemzet sorsáért, a közhatalom birtokában tevékenykednek. De ki volt ez a „geiko”? A japán tradíciókat követő, és a férfiak szórakoztatásért felelős személy, avagy egy örömlány, akinek a nevéhez a szexuális forradalom kirobbantása, és a nyugat számára elérhető keleti különlegesség és egzotikum köthető?

A gésák történelme egészen a XIX. századig nyúlik vissza. A korai XIX. században Japánban a prostitúció legális tevékenységnek számított. Voltak azonban olyan nők, akiknek a szolgáltatása kizárólag művészeti elemekre, szórakoztatásra terjedt ki, őket „odorikoknak”, azaz a „táncoló lányoknak” nevezték. Mivel ezek a lányok gyakran pénzügyi nehézségekkel küszködtek, ezért a szórakoztatás mellett testüket is áruba bocsátották. Viszont mivel tevékenységükre nem prostitúcióként tekintettek, a kormány jogi szabályozás útján reglementációs intézkedések mellett (engedélykötelem), a prohibíció eszközetével (illegális) tiltani rendelte. A meghozott intézkedéseket az „odorikok” nem fogadták el, így nevüket a „művészet gyermekeire”, azaz „geikokra” változtatták. Mottójuk pedig a XIX. században annyit tett: „Művészetet adunk, nem a testünket.”¹⁷ Az élet „geikoként” elég drága, a későbbi fejezetekben ismertetett „okiya”, a „nenki” értelmében mindent elvesz. Ahhoz, hogy a „nenji” lejártaival önálló „geikoként” a lány fennmaradjon, megfelelő fedezetre van szüksége, és alkalmakkor bizony a teaházakban történő felszolgálat, és szórakoztatás mellett testével, szeretőként más férfit boldoggá kell tennie.¹⁸

Az 1800-as években a „geikok” száma meghaladta a nyolcvanezeret, a mai modern Japán körülbelül ötezer gésát tart számon. Ennek oka, hogy a második világháború pusztító következményei a „geikok” számát megtizedelte. A világháborút követő nacionalista megszállás, az állomásozó rendfenntartó és katonai erők, az elnyomás e társadalmi tradíciót megszegényítette. Ennek hatására nagyon sok „geiko” az „okijáját” otthagyta, gyárakban kezdett el dolgozni, vagy csupán feladta álmát és hivatásos prostituáltként állt.

Az „geikókról” összegzőképpen az alábbiakat állapítottam meg:

Szexuális és egyéb szolgáltatást nyújtó személyek, akik ezért rendszeres anyagi ellenszolgáltatást kapnak. A szexuális szolgáltatás alá minden olyan magatartás tartozik, amely a nemi vágy élesztésére, és kielégítésére szolgál. Az egyéb szolgáltatás alatt olyan tevékenységet értünk, amely az igénybe vevő fél szellemi, kulturális és más – nem szexuális – igényét kielégíti. Céljuk a megélhetés, illetőleg sok esetben a család megsegítése. Az

¹⁶ CHIYOKA Tori: A comparative study between Indian and Japanese prostitution. - Jawaharlal Nehru University, 2008. – p.:65-122.

¹⁷ GALLAGHER John: Geisha - A Unique World of Traditions, Elegance and Art. - London: PRC, 2003. –p.:114.

¹⁸ GALLAGHER John: Geisha - A Unique World of Traditions, Elegance and Art. - London: PRC, 2003.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 2. szám

igénybe vevő fél személye bárki lehet, amennyiben rendelkezik a „geiko” által meghatározott kritériumokkal.

OKIYA

Az „okiya” nem más, mint az az intézmény/ház, amelyben a gésa és/vagy a leendő gésa („maiko”, vagyis tanuló gésa) feladataira felkészül. Stílusukat tekintve hagyományos japán faházak, amelyek a „virág városokban”, azaz a „hanamachikban”, a gésák körzetében helyezkednek el. Kyotóban öt ilyen koncentrált gésa-negyed található: Gion, Pontocho, Kamishichiken, Higashi, Miyagawa. Nem egyszerű lányneveldeiről van szó, a leendő tanoncokat és/vagy gésákat – karrierjük lejártáig – nenki, azaz szerződés köti. A szerződés értelmében, ameddig gésa karrierjük tart, a lányok az adott „hanamachi” területét nem hagyhatják el, a „virág város” életük aktív színterévé válik. A választott élet első lépése, hogy a fiatal lánynak el kell érnie, hogy a házba befogadják. A bejutás körülményei egyéenként, személyes kompetenciánként változhatnak, de nagyon sok múlik a jelentkező kapcsolatain is. (Olyan esettanulmányról is olvashattunk, amelynek során a „maikot” például zálogba adták.) Japán társadalma erősen patriarchalizált, férfi-dominált. Ezzel éles ellentétben áll az „okiyakban” uralkodó matriarchális állapot.¹⁹ A ház egyszemélyi vezetője, és tulajdonosa mindig nő. (Nagy rá az esély, hogy az „okaasan” korábban szintén gésaként tevékenykedett, élettapasztalata és kapcsolatai révén lehetősége volt „okiyat” üzemeltetni.) Ő az, aki a lányok gésává válásához szükséges körülményeket megteremti: mindennapi életszükségeik kielégülését finanszírozza, taníttatja és ruháztatja őket, később pedig a befutott gésák karrierjének fenntartásához segítséget szolgáltat.²⁰ Szerencsés az a „maiko”, akit az „okaasan” már az „okiyaba” költözéskor, vagy annak folyamán „muszumeként”, vagyis lányaként adoptál, a későbbiekben pedig „atotorijává”, azaz örökösnyőjévé tesz, ráhagyományozva az intézet további vezetését és működtetését. A „karyukaiban”, a gésatársadalomban az „okiya” lakói szinte családdá válnak, ahol mindenkinek feladata és alá/fölrendelt szerepe van. Az „okaasan” a működésért és a karrierépítésért felel, a „maiko”, és a gésa keresetével, jövedelmével pedig fizet ezért, hozzájárulva az „okiya” ház anyagi finanszírozásához.²¹ Amikor egy „maiko” a ház kapuján belép, elfogadja, hogy minden jövedelme, keresete, amit birtokol, beleértve személyét is, az „okaasan” tulajdonába kerül. Ő hozza meg a döntéseket, saját szava nincs, köteles neki feltétel nélkül engedelmessé válni.²² Mikor a „maiko” vagy gésa tartozását letudta, adósságát visszafizette, „nenkije” lejárt, jogosulttá válik, hogy az „okiyából” elköltözzön, új és önálló

¹⁹ CHIYOKA Tori: A comparative study between Indian and Japanese prostitution. - Jawaharlal Nehru University, 2008. – p.:65-122.

²⁰ PERMATASARI Mutiara: Being A Half-Wife: The Geisha Construction from The Gender Relation in Arthur Golden's *Memoirs of a Geisha*. In: *Elti Journal*, Vol. 1, No 1. 2012. – p.: 68-81.

²¹ MAJID Prusha: Prostitute or Artist? Stereotype and Authenticity in Arthur Golden's *Memoirs of a Geisha*. – Södertörn: Södertörn University C-Essay, 2014.

²² BARDSLEY Jan: Teaching Geisha in History, Fiction, and Fantasy. In: *Asia Network*, Vol. 17., No. 2, 2010. – p.: 23-38.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 2. szám

életet kezdjen, ám személyes és/vagy üzleti okokból a kapcsolatot a nevelő házzal fenntarthatja.

Az „okiyaró!” összegzősképpen az alábbiakat állapítottam meg:

Olyan bordélyelemeket magába foglaló intézmény, amelynek vezetője kontrollt és hatalmat gyakorol a lányok felett, ellenőrzi őket. Az intézmény vezetője korábban szintén a lányokhoz hasonlóan gésaként tevékenykedett. Az intézmény vezetője és a lányok között érzelmi kapcsolat is kialakulhat, amely az „anya-lánya, okasaan-atorori” viszonyra vezethető vissza. Az „adósságcsapda” biztosítja, hogy a lányok alárendeltségnek megfelelően a vezetőnek engedelmességeskedjenek, amennyiben azt nem teszik, szankcióval sújtják őket, amelynek eszköze akár a tevőleges erőszak is lehet.²³ A vezető a beszedett jövedelem teljes egészét elveszi, cserébe a lányok mindennapi életszükségeit, taníttatását finanszírozza.

MIDZU-AGE

A „midzu-age” nem jelent mást, mint azt a több napon át tartó ünnepélyes szertartást, amelynek keretén belül a „maiko” „geiková”, azaz gésává (érett nővé) válik. A beavatott lány nem licitálás, hanem kiválasztás útján vehetett részt a szertartáson. A leendő „geikot”, és a „midzu-age” résztvevőjét a ház „okaa-sanja” választotta ki. Nagyon fontos kritériumnak volt tekintendő, hogy a résztvevő személye, aki egyébként – a „geiko” pártfogoltjává válik – a japán társadalom egzisztenciálisan kiemelkedő részéből származzon. Erre azért volt szükség, mert azáltal, hogy a gésának pártfogoltja lesz, többek közt anyagilag is támogatóra lelnek, az ebből adódó bevételek a „nenki” értelmében pedig az „okiyat” illetik meg. A „maikonak” nincs választása a tekintetben, hogy ki lesz a pártfogoltja. Tudományos kutatómunkát a tekintetben találmom nem sikerült, hogy a „midzu-age” során az anyagi ellenszolgáltatást mértéke milyen összeget ölelt fel, és az miszerint volt fizetendő, de az bizonyos, hogy a szertartás előtt/alatt/után az „okiyat” anyagi ellentételezés illette meg. Továbbá az is bizonyos, hogy a szertartás során a pártfogolt, és a „maiko” között intim kapcsolat alakult ki, a szertartás végére az esetek legtöbbszörében a „maiko” a szüzességét is elveszítette.^{24,25} Mivel a „maikot” választás nem illette meg, ezért az intim együttlét, és kapcsolat sok esetben egyoldalú volt. Az, hogy a pártfogolt a szüzesség megvásárlásáért, vagy a szertartás során alkalmazott „társaságért” és szexualitásért fizetett, úgy gondolom, hogy csupán a szavak játéka. A hangsúly a szolgáltatás jellegén, és az azért járó fizetségen van.

A „midzu-ageról” összegzősképpen az alábbiakat állapítom meg:

Olyan szolgáltatási jelleget magába foglaló rítus, amelynek során a „geikók” társaságáért, a szexuális együttlétért – esetekben a szüzesség elvesztéséért – a pártfogoltak anyagi ellenszolgáltatást fizetnek. Az „okaa-san” közvetítő jelleggel a lányokat a pártfogoltak ré-

²³ MAJID Prusha: *Prostitute or Artist? Stereotype and Authenticity in Arthur Golden's Memoirs of a Geisha*. – Södertörn: Södertörn University C-Essay, 2014

²⁴ DALBY Liza: *Geisha*. – California: California University Press, 1983.

²⁵ MINEKO Iwasaki: *A gésák gésája*. In. NAGY Imre (szerk., ford.) Budapest: Trivium Kiadó, 2003.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 2. szám

szére bocsájta. Az anyagi ellenszolgáltatás az „okaa-sant”, közvetett jelleggel az „okiyat” illeti meg. A lányoknak a kiválasztás után kötelességük a szertartáson részt venni, a pártfogottal függetlenül az érzelmi intenzitástól a „midzu-age” során intim viszonyt folytatni.

A JAPÁN PROSTITÚCIÓS SZABÁLYOZÁS

A második világháború végéig fennmaradó tradíciókat, a nyugati társadalmi szellem, és a jogalkotás szépen lassan felülírta. 1945. augusztus 19-én a Belügyminisztérium elrendelte, hogy a megszálló erőknek a japán nép tisztaságának fenntartása érdekében külön bordélyházat üzemeltessenek: a legnagyobb és a japán kormány által létrehozott egyesület volt, mely beszervezte a prostitúciót és egyéb szabadidős, élvezeti tevékenységeket a megszálló egységek katonái számára. Itt már nem volt határ, amely a „geikok” és a prostituáltak között húzódott volna. 1945. december 17-én a japán nők választójogot kaptak, amellyel párhuzamosan több mozgalom is megindult. 1946 januárjában a hozott intézkedéseket megszüntették. Helyette intézményesített rendszereket hoztak létre, amelyeket vörös vonalaknak neveztek. Az „akasen” olyan helyet jelentett, amelyek nappal kávézóként, bárként üzemeltek, míg az éjszaka leple alatt bordélyházzá alakult. A tradicionális korszakból fennmaradt legalizált prostitúciós törekvéseket, az 1956. május 21-én elfogadott anti prostitúciós törvény váltotta. A törvény előírta, hogy 1957. január 01-ig a bordélyházakat be kell zárni, az emberek szexuális célú kizsákmányolása, a prostitúciós tevékenység önmagában is tilalmazott. A törvény mindamellett, hogy a prostitutorok ellen is fellépett, a prostituáltak reszocializációjában is szerves részt vállalt. Az ország különböző helyein intézményeket állítottak fel, amelyek feladata többek közt a gazdaságilag elmaradott régiók tekintetében, a potenciális veszélyforrásként értékelt nők prostituálttá válásának megakadályozása, és a már prostituált nők társadalomba való visszailleszkedésének elősegítése. A törvény különösen nagy hangsúlyt fektet a fiatalkorú- és gyermekkorú áldozatok védelmére. A szexuális célú emberkereskedelem elleni küzdelem tetőpontját 2005. június 16-án érte el, amikor a japán képviselőház az emberkereskedelemtől és a szervezett bűnözés visszaszorításáról szóló törvénycsomagot egyhangúlag elfogadta. A prohibíciós intézkedéssorozatnak köszönhetően, Japánban mind a prostitúciós, mind az azt közvetítő és kizsákmányoló jellegű magatartás tiltott.^{26,27}

A KUTATÁSI ÖSSZEHASONLÍTÁS

Doktori értekezésemben empirikus kutatásomon alapuló pszichológiai tudományterülethez kapcsolódó, a prostitúcióval összefüggésben vizsgált jelenségkör szociális reprezentációit

²⁶ CHIYOKA Tori: A comparative study between Indian and Japanese prostitution. - Jawaharlal Nehru University, 2008. – p.:65-122.

²⁷ The Ministry of Foreign Affairs of Japan Fourth Periodic Report on Implementation of convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (1999) (letöltés ideje: 2017. március 31.) (<http://prostitution.procon.org/sourcefiles/Japan4thPerReportImpleConvntnOnElimDiscrimAgainstWomen.pdf>)

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 2. szám

feltáró kvalitatív, valamint kvantitatív technikák együttes alkalmazása révén kapott eredmények, és azok értelmezéseit vizsgáltam. A kutatást – a jelenség látenciájából adódóan – rejtett, és nehezen elérhető populációk (rendőrök és különös tekintettel a prostituáltak) körében végeztem, ezért a minta kiválasztásánál a nehezen elérhető populációhoz használt úgy nevezett hólabda (snowball) módszert alkalmaztam. A kiválasztást követően, a rendelkezésre álló személyekkel félig strukturált interjúkat készítettem. (Félig strukturált, hiszen az interjúk vezérfonala adott volt, tartalommal pedig az interjúban résztvevő felek töltötték meg.) Az interjúk szövegét az úgy nevezett tartalomelemzés technikával, azon belül is a szekvenciális transzformatív modell felhasználásával elemeztem.²⁸ (Kvalitatív hipotetikus adatokból kvantitatív „skálázható” változó értékeket azonosítottam.) A kódolást tematikus szintű elemzés követte – nem szószintű, hanem megegyező jelentéseket hordozó szövegrészeket kódoltam –, majd a „része valaminek” logikai összefüggés alapján jelentési hierarchiákat azonosítottam. A nem-gyakorisági elemzési technika segítségével (nem parametrikus eljárás) a matematikai statisztikai feldolgozást a McNemar próbák (jelentéshordozó elemek csoporton belüli, egymáshoz viszonyított jelentősége), és a Khi2 próbák (jelentéshordozó elemek csoportok közötti jelentősége) tette lehetővé.²⁹ Az összehasonlítás egyik csoportját ezen eredmények adták.

Jelen tanulmányban pedig olyan embereket sikerült megszólítanom, akik az adott témakörben a leginkább érintettek, illetékesek és előreláthatólag érdeklő is őket a téma. A géza kultúra centralizált elemeinek gyakorisági vizsgálatát egy 50 fős kérdőíves vizsgálat keretében elemeztem. A mintáról elmondható, hogy bár az összehasonlítás alapját képező összegyűjtött változók kutatásának módszertana különbözőnek mutatkozott, azonban a minta összetétele az értekezésben foglaltakkal megegyezett.³⁰ Ez garantálta a sokoldalú információs adatbázist. A fenti megközelítésből adódóan a kvantitatív eljárást megfelelő elemszámú mintán elvégezve, az eredmények megbízhatósága és pontossága meghatározható volt, kizárva ezzel a privát elméleteken alapuló eredményeket. A leíró jellegű felmérések sajátossága, hogy az adatfelvétel olyan reprezentatív minta alapján történik, amely létszámából, valamint a mintavétel módszeréből adódóan alkalmas az eredmények pontosságának statisztikai módszerekkel való mérésére.³¹ Az adatfelvétel során a megkérdezés olyan standardizált kérdőívvel történt, amelyen belül a mérés követelményeinek megfelelő, skálás kérdések szerepeltek. A mintával és a kérdőívvel kapcsolatos feltételek teljesülése az eredmény vonatkozásában egyedivé vált. A kérdőív megalkotásakor 18 kérdésre kerestem választ, amely kérdések megválaszolására két pontos skálarendszert használtam. Az egyes számmal jelölt az egyáltalán nem jellemző, míg a kettes számmal jelölt változó a leginkább jellemző tulajdonságot jelentette. Nem volt szükség további válto-

²⁸ EHMANN Bea: A szöveg mélyén: A pszichológiai tartalomelemzés. – Bp.: Új Mandátum, 2002.

²⁹ KOVÁCS István: A prostitúció jelensége és társadalmi kontrolljának vizsgálata empirikus módszerekkel. - PhD értekezés, Budapest, UNI-NKE-HDI, 2017.

³⁰ Bővebben lsd. az értekezés minta fejezetében, illetőleg a populációk tekintetében

³¹ FEHÉRVÖLGYI Beáta: Határtalan lehetőségek a határ mentén. – NYME, Veszprém, PhD. értekezés tervezet, 2010.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 2. szám

zők mérésére, hiszen az összehasonlítást az elemek gyakoriságának mérőszáma jelentette. Kiemelni kívánom, hogy a vizsgálat és a módszer és az eredmények az alapsokaság bizonyos csoportjellemzők szerinti behatárolását és a különböző csoportok véleményét tükrözik csupán. Az összehasonlítás másik csoportját ezen eredmények adták.³² A kérdőív egyes részleteinek ismertetését az alábbi képpel illusztrálom:

KÉRDŐÍVES VIZSGÁLAT
A GÉSA KULTÚRA VALAMINT A PROSTITÚCIÓ LÉNYEGI ELEMEI
ÖSSZEHAJONLÍTÁSÁNAK TÁRGYÁBAN

KÉSZÜLT 2017. JANUÁR-ÁPRILIS
 KÉSZÍTETTE: DR. Kovács István PhD. r. százados

A kérdőív megalkotása kizárólag tudományos kutatás keretén belüli felhasználásra szolgál. Az abban szereplő adatok, beleértve a válaszadók érintettségére, személyes beazonosítására vonatkozóan **anonimek**. A kérdőív kitöltője vállalja, hogy a fenti kutatás részese lesz, azt saját meggyőződése, és tapasztalata szerint, részrehajlás nélkül, az eredmények torzulatlanságát biztosítva tölti ki. A kérdések eldöntendő válaszok kitöltésére szolgálnak, kérem a kérdések gondos elolvasása után, abba a rubrikába tegyen „x”-et, amelyik megítélése szerint **reálisnak** tekintendő. A kérdőív összesen 18 **darab kérdést** tartalmaz, amelynek elemzése a megfelelő mintaszám után kezdődik meg. Köszönöm, hogy a kérdéseket megválaszolja, és hozzájárul a kutatás megvalósításához.

1., Ön szerint a „geiko” nyújt szexuális szolgáltatást?

Nem jellemző

Leginkább jellemző

2., Ön szerint a „geiko” nyújt egyéb szolgáltatást?

Nem jellemző

Leginkább jellemző

3, Ön szerint a „geikot” a szolgáltatásokért anyagi ellenszolgáltatás megilleti?

Nem jellemző

Leginkább jellemző

1. sz. kép: Kérdőíves vizsgálat a gésa kultúra, valamint a prostitúció lényegi elemei összehasonlításának tárgyában

Forrás: Dr. Kovács István PhD. r. százados saját kutatási eredményeinek ábrázolása

A tanulmány keretén belül a szociális reprezentációkat alkotó társas valóságok elemeit a gésa kultúrához köthető, feltárt, és egyezést jelentő lényegi elemekkel korrelációs vizsgálat

³² KOVÁCS István: A prostitúció és a szélsőséges terminológiák összefüggései. In: Hadtudományi szemle, Budapest, 2015., VIII. évf. 4. szám. – p.: 275-290.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 2. szám

keretében összehasonlítom. Az így kapott eredmények tanúbizonyosságot adnak arról, hogy a prostituáltak és a gésák között milyen egzakt módon, statisztikailag mérhető hasonlóságok vannak. Az alábbi táblázatokban a gésa kultúrával kapcsolatos lényegi elemeket sorakoztattam fel:

	<u>Statisztikai, és gyakorisági elemszám</u>	<u>Százalékos arányszám</u>	<u>Összehasonlítás tárgyát képezi-e</u>
„geiko”			
„Szexuális szolgáltatás”	49	98	✓
„Anyagi ellenszolgáltatás”	48	96	✓
„Egyéb szolgáltatás”	45	90	✓
„Kuncsaft”	49	100	✓
„Kuncsaft bárki”	40	80	✓
„Megélhetés”	42	84	✓
„Családsegítés”	20	40	✓
„okiya”			
„Intézmény”	36	72	✓
„Intézmény-vezető”	48	96	✓
„Kontroll”	26	52	✓
„Hatalomgyakorlás”	46	92	✓
„Fizikai erőszak”	37	74	✓
„Nem fizikai erőszak”	30	60	✓
„Kizsákmányolás”	40	80	✓
„Intim viszony”	13	26	✓
„Anyagi függőség”	35	70	✓
„midzu-age”			
„Intim viszony”	12	24	✓
„Kuncsaftszerzés”	48	96	✓

1. sz. táblázat: A gésa kultúra lényegi elemei gyakorisági táblázata

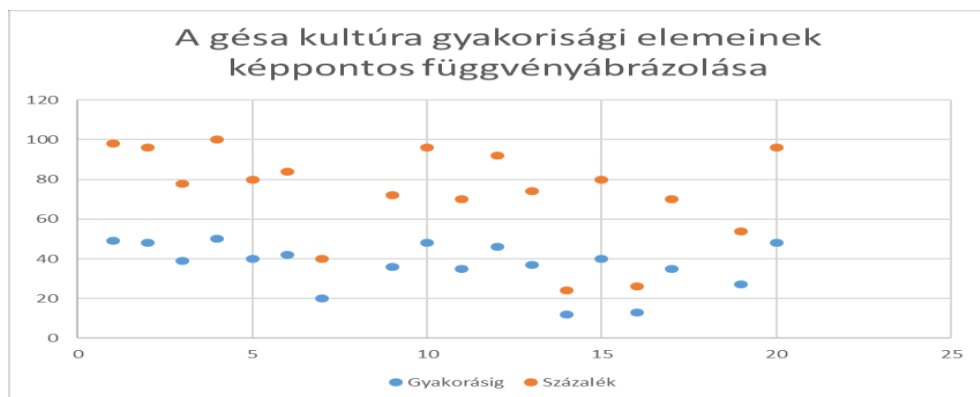
Forrás: Dr. Kovács István PhD. r. százados saját kutatási eredményeinek ábrázolása

Három csoportot különböztettem meg aszerint, hogy a változók a gésa kultúrán belül mely személyhez, vagy intézményeshez köthetők. A „geiko” személye alá a „Szexuális szolgáltatás”, az „Anyagi ellenszolgáltatás”, az „Egyéb szolgáltatás”, a „Kuncsaft”, a „Kuncsaft bárki”, a „Megélhetés”, a „Családsegítés” tartozott. Az „okiya” csoport alá az „Intézmény”, az „Intézményvezető”, a „Kontroll”, a „Hatalomgyakorlás”, a „Fizikai erőszak”, a „Nem fizikai erőszak”, a „Kizsákmányolás”, az „Intim viszony”, az „Anyagi függőség” elemei tartoztak. A

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 2. szám

„midzu-age” az „Intim viszony”, a „Nem fizikai erőszak”, és a „Kuncsaftszerzés” elemeket tartalmazta. A statisztikai mérőszámok alapján két kategóriát különítettem el: relatív magas, és relatív alacsony gyakorisági minta. A legmagasabb érték 49, azaz 98 százalékos-, a legalacsonyabb 12, azaz 24 százalékos gyakorisági aránnyal fordult elő. A relatív magas érték közé a „Szexuális szolgáltatás”, az „Anyagi ellenszolgáltatás”, az „Egyéb szolgáltatás”, a „Kuncsaft”, a „Kuncsaft bárki”, a „Megélhetés”, az „Intézmény”, az „Intézményvezető”, a „Kontroll”, a „Hatalomgyakorlás”, a „Fizikai erőszak”, a „Kizsákmányolás”, az „Anyagi függőség”, az „Intim viszony”, és a „Kuncsaftszerzés” tartozott. Minden olyan elem, amely a gyakorisági viszonyszám 50 százalékát meghaladta e kategóriának szerves részét képezte. A fennmaradó elemek a relatív alacsony kategóriát képezték. Ide tartozott a „Családsegítés”, és az „Intim viszony”. Minden olyan elem tehát, amely a gyakorisági viszonyszám 50 százalékát nem haladta meg e kategóriának a szerves részét képezte. Az így kapott eredményekről/változókról egy függvényt készítettem:

1. sz. diagramm: A gésa kultúra lényegi elemei gyakorisági diagrammja

Forrás: Dr. Kovács István PhD. r. százados saját kutatási eredményeinek ábrázolása

A következőkben az összehasonlítás tárgyát képező, ezt a szisztematikus rendszert követő – a fogalmi megnevezések eltérésétől eltekintő, de tartalmilag, vertikálisan és strukturálisan is megegyező – az értekezés eredményeit megjelenítő táblázatos eredményeket mutatom be.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 2. szám

	<u>Statistikai, és gyakorisági elemszám</u>	<u>Százalékos arányszám</u>	<u>Összehasonlítás tárgyát képezi-e</u>
„prostituált”			
„Prostitúciós munka- végzés”	49	98	✓
„Prostitúciós munka- végzés”	49	98	✓
„Prostitúciós munka- végzés”	49	98	✓
„Prostitúció anyagi haszonszerzés”	38	76	✓
„Családért”	19	38	✓
„intézmény és futtató”			
„Lakás”	33	66	✓
„Futtató attribútum”	50	100	✓
„Ellenőrzés”	26	52	✓
„Futtatói agresszió”	49	98	✓
„Fizikai agresszió”	35	70	✓
„Kényszerítés”	33	66	✓
„Teljes kizsákmányolás”	36	72	✓
„Szinlelt intim kapcso- lat”	34	68	✓
„Kényszerítés”	33	66	✓
„kuncsaft”			
„Törzsvendég”	11	22	✓
„Kuncsaftszerzés”	49	98	✓
„Kliens attribútum”	34	68	✓
„Kliens attribútum”	34	68	✓

2. sz. táblázat: A prostitúció lényegi elemei gyakorisági táblázata

Forrás: Dr. Kovács István PhD. r. százados saját kutatási eredményeinek ábrázolása

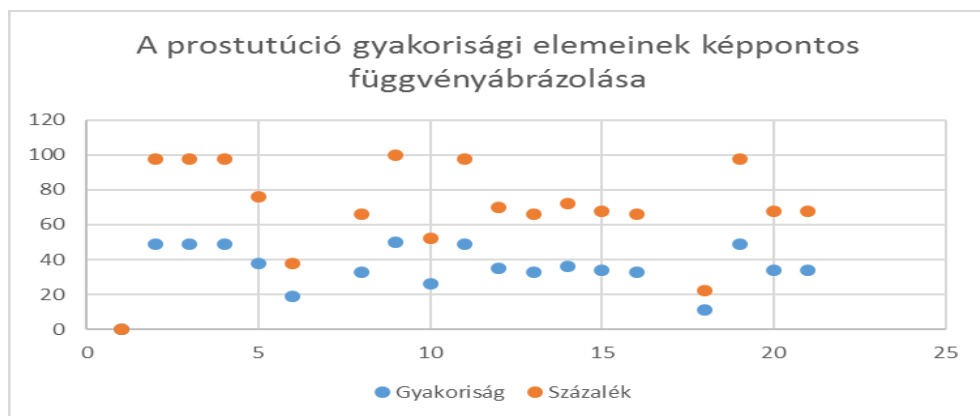
A hármas tagolást e kategóriánál is alkalmaztam. A „prostituált” csoportba a „Prostitúciós munkavégzés”, a „Prostitúció anyagi haszonszerzés”, és a „Családért” kódok tartoztak. Az „intézmény és futtató” a „Lakás”, a „Futtató attribútum”, az „Ellenőrzés”, a „Futtatói agresszió”, a „Fizikai agresszió”, a „Kényszerítés”, a „Teljes kizsákmányolás”, a „Szinlelt intim kapcsolat”, elemeit tartalmazta. A „kuncsaft” a „Törzsvendég”, a „Kuncsaftszerzés”, és a „Kliens attribútum” elemeket foglalta magában.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 2. szám

Hogy a különböző jelentés-tartománybeli fogalmakat egységesítem és megteremthessem az összehasonlítás alapját, ezért az értekezés során nyert adatokból a jelenlegi kutatás változóival megegyező jelentéstartalmakat azonosítottam. Ilyen volt például a „Prostitúciós munkavégzés” változója is. Definícióját tekintve a „Prostitúciós munkavégzés” főköd összefoglaló megnevezés. A főköd a vizsgált személyek célirányos és rendszerint – anyagi – ellenszolgáltatásért végzett erotikus tevékenységét ölelte fel, amely más ember – igénybe vevő – számára kielégülést garantált és feltételezett. A munkavégzés fajtái közé tartozott a sexualitással összefüggésbe hozható összes lehetséges együttlét, így különösen: hetero-, homo- és biszexuális tevékenység.³³ Ebből következően e változó a gésa kultúrához köthető „Szexuális-, egyéb szolgáltatás”, valamint az „Anyagi ellenszolgáltatás” változóit lefedte. Azon elemek tekintetében, amelyeknél az egyezés fogalmilag is evidens volt, változó generálása szükségtelen.

A korábbi rendszert követve a relatív magas csoportba a „Prostitúciós munkavégzés”, a „Prostitúció anyagi haszonszerzés”, a „Lakás”, a „Futtató attribútum”, az „Ellenőrzés”, a „Futtatói agresszió”, a „Fizikai agresszió”, a „Kényszerítés”, a „Teljes kizsákmányolás”, a „Színlelt intim kapcsolat”, a „Kényszerítés”, a „Kunceaftszerzés”, a „Kliens attribútum” tartozott. A relatív alacsony csoportot a „Családért”, és a „Törzsvendég” képezte. Láthatjuk, hogy a legmagasabb arányszám 50, azaz 100 százalékos, a legalacsonyabb pedig 11, azaz 22 százalékos gyakorisági arányú volt. Megjegyzendő, hogy e csoport tekintetében bizonyos kategóriák egymást felölelték, így célszerű volt ugyan azon elemmel helyettesíteni. Az így kapott változókat képpontos függvényvel ábrázolom:

2. sz. diagramm: A prostitúció lényegi elemei gyakorisági diagrammja.

Forrás: Dr. Kovács István PhD. r. százados saját kutatási eredményeinek ábrázolása

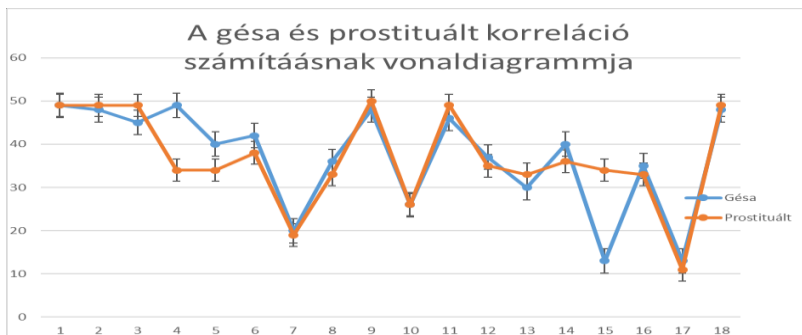
³³ KOVÁCS István: A prostitúció jelensége és társadalmi kontrolljának vizsgálata empirikus módszerekkel. - PhD értekezés, Budapest, UNI-NKE-HDI, 2017.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 2. szám

Az így kapott táblázatok és képpontos függvények készen állnak arra, hogy az elemek közötti korrelációs kapcsolatot megvizsgáljam. Alapvető kérdésem tehát, hogy van-e a prostitúció és a gésa kultúra között kapcsolat. További vizsgálat tárgyát pedig az képezi, hogy amennyiben a kapcsolat fennáll, úgy a két változó között egyenes-, fordított arányú vagy hiányzó kapcsolat (pozitív, negatív vagy nem létező korreláció) áll fenn, azok mértéke mekkora. Szükséges tisztázni, hogy ha nincs lineáris korreláció, akkor a korrelációs koefficiens értéke: 0, tökéletes pozitív, illetve negatív lineáris korreláció fennállása esetén a korrelációs koefficiens értéke +1,00, illetve -1,00. Ennek értéke független a mértékegységtől, amelyekben a két változó meghatározásra került. A korreláció nem jelent feltétlen ok-okozati kapcsolatot, mert ez lehet annak a következménye, hogy az x tengelyre felvett változó befolyásolja az y tengelyre felvett változó befolyásolja az x tengelyre felvettet, így egyik eset sem áll fenn, hanem egy harmadik tényező mindkettőt egy irányba (pozitív korreláció) vagy különböző irányokba (negatív korreláció) mozdítja el.³⁴

A matematikai statisztikai számításokhoz korrelációs függvényt alkalmaztam. A két táblázatbeli értékeket, így a „Statisztikai és gyakorisági elemszámok” halmazát, valamint a „Százalékos arányszámok” halmazát a korrelációs függvény alkalmazásával összehasonlítottam. A fentiek figyelembevételével a korrelációs számítás alapján az alábbi eredményeket kaptam: A gésa kultúra prostitúciós elemeinek gyakorisága, és az azzal összhangban álló prostitúciós elemek gyakorisága között a korrelációs koefficiens értéke 0,827772 volt. Ad absurdum a két változó között a Cohan féle általános skálán egyenes arányú, a kategorizálás alapján pozitív (nagyértékű) kapcsolat áll fenn.³⁵ Az eredményeket az alábbi vonaldiagramon szemléltetem:

3. sz. diagramm: A gésa kultúra és a prostitúció lényegi elemei gyakorisági diagrammja.

Forrás: Dr. Kovács István PhD. r. százados saját kutatási eredményeinek ábrázolása

³⁴ ZÁVOTI József (Prof; Dr.): Matematikai statisztikai elemzések 5., Kapcsolatvizsgálat: asszociáció, vegyes kapcsolat, korrelációs számítás. Varianciaanalízis (egyszeres osztályozás). – Nyugat-Magyarország Egyetem, TAMOP 4.2.5 pályázata, 2010.

³⁵ VARGHA András: Matematikai statisztika pszichológiai nyelvészeti és biológiai alkalmazásokkal. Budapest: Pólya Kiadó, 2000.

ÖSSZEGZÉS

A kutatási célom, elérése valamint a hipotézis bizonyítása a gésa kultúra, valamint a prostitúciós jelenség újabb részszeletét mutatta be, amely nem jöhetett volna létre anélkül, hogy a kutatási alanyok abban szerves részt ne vállaltak volna. Részükre – az anonimitás ellenére – köszönetemet szeretném kifejezni. Az összehasonlítás eredményeképpen a hipotézisemet, miszerint a gésa kultúra és a prostitúció között nagymértékű hasonlóság van, igazolnom sikerült. A gésa kultúra prostitúciós elemeinek gyakorisága, és az azzal összhangban álló prostitúciós elemek gyakorisága között a korrelációs koefficiens értéke egyenes arányú, a kategorizálás alapján pozitív értékű. Ennek eredményeképpen a két csoport közötti hasonlóság relatív nagy. A kutatási eredmény nem globális szintű, ahogy az a kutatás módszertanánál kifejtésre került: az egy bizonyos csoport – a mintavétel csoportjának – attitűdjét tükrözi. Ellenben ez a részeredmény, amely hazai viszonylatban a mintavételi csoport eredményét feldolgozta a bevezetésben foglalt teljes egészhez egy bizonyos szeletet hozzátett, részeredményként azt gazdagította. Szerencsés helyzetéből kifolyólag a számos hozzáférhető szakirodalom tanulmányozása, amely a gésa kultúrát és a prostitúcióval, vagy bizonyos kritériumok mellett a nyugati szellem romlásával összeköti, szintén részgazságot tartalmaz. Azonban azt nem szabad elfelejtenünk – a kultúrák tradicionális szokásainak tiszteletben tartása mellett –, hogy a társadalmak felépülését, működését a jogalkotó jogszabályokhoz köti, amely minden ott élőre, tartózkodóra kötelező érvénnyel bír. Amennyiben az adott magatartás – függetlenül attól, hogy az mely tradíció alá tartozik – bizonyos rendelkezéseket, így a prostitúciós szabályozást megsérti, a szerint bírálendő el. Amennyiben egy „geiko” anyagi ellenszolgáltatásért „szexuális-, és/vagy egyéb szolgáltatást” nyújt, úgy magatartásával bizonyos jogszabályi tényállásokat megvalósíthat, amely alkalmas arra, hogy a prostitúció jelenségével összefüggésben szerepkörét megalapozza.

A prostituált fogalom véleményem szerint globálisan értelmezendő. Nincs olyan, hogy hazai- vagy nemzetközi értelmezés, annak lényegi elemei egyek és ugyan azok. Megítélésem szerint a prostituált olyan férfi, vagy nő, aki – eseti vagy rendszeres jellegétől függetlenül – anyagi vagy más típusú – ellenszolgáltatásért cserébe, célirányos erotikus, de leginkább szexuális tartalmú és jellegű tevékenységet végez, aktust folytat, amely más ember – igénybe vevő – számára szexuális tárgyú kielégülést garantál és feltételez. A tevékenység folytatása a résztvevő fél önálló döntésén vagy kényszerített függőségén alapul. Az – igénybe vevő – ellenszolgáltatásának mértékét mindig a kereslet-kínálatfüggőség viszonya határozza meg. Az elvégzett tevékenység jellege, kerete és határfoka azzal egyenes arányban változik. A tevékenység gyakorlása – a szexualitással összefüggésbe hozható összes lehetséges körülmény és együttlét – között, hetero-, homo-, és biszexuális megkülönböztetés nincs.³⁶ Úgy vélem, hogy e fogalom akár hazai-, akár nemzetközi viszonylatban lefedi mindazon magatartást és körülményt, amely a prostituáltra jellemző. Az így már

³⁶ KOVÁCS István: A prostitúció jelensége és társadalmi kontrolljának vizsgálata empirikus módszerekkel. - PhD értekezés, Budapest, UNI-NKE-HDI, 2017.

tudományos eredménnyel is bizonyított hasonlóság a fogalmi elemeken keresztül is megmutatkozik. Sajnálatos tény, hogy a minta eredményekkel csak hazai viszonylatban szolgált. Az így is nehezen elérhető, a társadalom által kitaszított populációk „félelme”, a rejtett, és látenciába burkolódzó jelenség kutatása nehéz feladatnak minősült.

Ahhoz, hogy komplex, és nemzetközi szintű eredményt generáljunk, nélkülözhetetlen a minta számának, struktúrájának és egyéb összetevőinek a szélesítése. Nélkülözhetetlennek tartom, egyben további kutatásra javallott, hogy a vizsgálatot ne csak hazai populáció tekintetében, hanem külföldi, így nemzetközi populációk tekintetében is elvégzésre kerüljön.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. BACON Alice: Japanese girls and women. – Boston: Houghton Mifflin Company, 1902.
2. BARDSLEY Jan: Teaching Geisha in History, Fiction, and Fantasy. In: Asia Network, Vol. 17., No. 2, 2010. – p.: 23-38.
3. BERNSTEIN, Gail Lee: Review of the book Geisha, by Liza Dalby. In: Monumenta Nipponica, Vol. 39, 1984. – p: 222.
4. CHIYOKA Tori: A comparative study between Indian and Japanese prostitution. -Jawaharlal Nehru University, 2008. – p.:65-122.
5. DALBY Liza: Geisha. – California: California University Press, 1983.
6. DALBY Liza: The institution of the geisha in modern Japanese society. PhD dissertation, Stanford University, 1978.
7. DOWNER Lesley: Woman of the pleasure quarters: The secret history of the geisha. – New York: Broadway, 2002.
8. EHMANN Bea: A szöveg mélyén: A pszichológiai tartalomelemzés. – Bp.: Új Mandátum, 2002.
9. FEHÉRVÖLGYI Beáta: Határtalan lehetőségek a határ mentén. – NYME, Veszprém, PhD. értekezés tervezet, 2010.
10. FOREMAN Kelly: The gei of geisha: Music, identity and meaning. – England: Ashgate, 2008.
11. FRASER Hugh: The heart of a geisha. – New York: G.P. Putnam's Sons, 1908.
12. GALLAGHER John: Geisha - A Unique World of Traditions, Elegance and Art. - London: PRC, 2003. –p.:114.
13. GOLDEN Arthur: Egy gésa emlékiratai. – Bp.: Trivium, 2014.
14. HIGUCHI Ichiyo: In the shade of spring leaves: a woman letters in Meiji Japan. – New York: Norton, 1992.
15. KOVÁCS István: A prostitúció és a szélsőséges terminológiák összefüggései. In: Hadtudományi szemle, Budapest, 2015., VIII. évf. 4. szám. – p.: 275-290.
16. KOVÁCS István: A prostitúció jelensége és társadalmi kontrolljának vizsgálata empirikus módszerekkel. - PhD értekezés, Budapest, UNI-NKE-HDI, 2017.
17. MAJID Prusha: Prostitute or Artist? Stereotype and Authenticity in Arthur Golden's Memoirs of a Geisha. – Södertörn: Södertörn University C-Essay, 2014

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 2. szám

18. MASUDA Sayo: *Autobiography of a geisha*. – In. ROWLEY Gabriel (szerk., ford.): New York: Columbia University Press, 2003.
19. MINEKO Iwasaki: *A gésák gésája*. In. NAGY Imre (szerk., ford.) Budapest: Trivium Kiadó, 2003.
20. ÓRI Sándor: *Konfuciusz bölcseségei*. – Budapest: Golden Goose, 2012. – p.:76-78.
21. PERMATASARI Mutiara: *Being A Half-Wife: The Geisha Construction from The Gender Relation in Arthur Golden's Memoirs of a Geisha*. In. *Elti Journal*, Vol. 1, No 1. 2012. – p.: 68-81.
22. *The Ministry of Foreign Affairs of Japan Fourth Periodic Report on Implementation of convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (1999) (letöltés ideje: 2017. március 31.)*
(<http://prostitution.procon.org/sourcefiles/Japan4thPerReportImpleConvtnOnElimDiscrimAgainstWomen.pdf>)
23. VARGHA András: *Matematikai statisztika pszichológiai nyelvészeti és biológiai alkalmazásokkal*. Budapest: Pólya Kiadó, 2000.
24. WEST Mark: *Secrets, Sex, and Spectacle: The Rules of Scandal in Japan and the United States* – Chicago: Chicago University Press, 2006.
25. ZÁVOTI József (Prof, Dr.): *Matematikai statisztikai elemzések 5., Kapcsolatvizsgálat: asszociáció, vegyes kapcsolat, korrelációszámítás. Varianciaanalízis (egyszeres osztályozás)*. – Nyugat-Magyarország Egyetem, TAMOP 4.2.5 pályázata, 2010.